

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשע"א

קונטרס
**הלכות שנים מקרא
ואחד תרגום**

פעי"ה"ק ירושלים תובב"א
ר"ח שבט תשע"א

הקונטרסים שיצאו בהוצאתנו:

1. "ציידה לדרך" / חלי תפילת הדרך – י-ם – אב ס"ג, חשון ס"ח.
2. "נרות חנוכה" / חלי חנוכה – י-ם כסלו ס"ה – כסלו ס"ו, כסלו ט"ט, כסלו תש"ע, כסלו תשע"א.
3. "מצות הפורים" / חלי פורים – י-ם אדר ס"ה, ס"ו, ס"ז, ס"ח, ס"ט, תש"ע.
4. "מצות הפסח" / חלי פסח – י-ם – ניסן ס"ו, ס"ז, ס"ח, ס"ט, תש"ע.
5. "וספרתם לכם" / חלי ספיעה"מ – י-ם אייר ס"ו, ס"ז, ס"ח, ס"ט, תש"ע.
6. "שריד בית מקדשנו" / הכותל המערבי – הלכות ומנהגים – י-ם חורף ס"ו, קיץ ס"ט.
7. "בין המצרים" / קיצור ההלכות בדיני האבילות בימים אלו – י-ם אב ס"ו, ס"ז, ס"ח, ס"ט, תש"ע.
8. "הלכות חודש תשרי" / דיני ר"ח, יוה"כ וסוכות בקצרה – י-ם אלול ס"ו – תשרי ס"ז, ס"ח, ס"ט, תש"ע, תשע"א.
9. קונטרס "מצות השבת" / הלכ' מוקצה – י-ם חורף תשס"ז.
10. קונטרס "מצוות התפילה" / הלכות תפילה וקידוש לבנה – י-ם חורף תשס"ז.
11. קונטרס "מצוות הברכות" / הלכות ברכות – י-ם חורף תשס"ז.
12. קונטרס "דבר השמיטה" / דיני שביעית – ירושלים תשרי תשס"ח.
13. קונטרס "וואת התורה" / לקט מהל' קריאת התורה – י-ם חורף תשס"ח.
14. קונטרס "הלכות מצוות" / הלכות בשר וחלב, טבילת כלים, וכשרות הנוגעים למעשה – ירושלים חורף תשס"ח.
15. קונטרס "חמדת השבת" / לקט שאלות מעשיות בהל' שבת – ירושלים חורף תשס"ח.
16. קונטרס "דבר הלכה" / לקט מהלכות ציצית ותפילין הנוגעים למעשה – ירושלים שבט תשס"ח.
17. קונטרס "תורת הברכה" / לקט שאלות מעשיות בהל' ברכת המזון (זימון, מים אחרונים) – ירושלים שבט תשס"ח.
18. קונטרס "נטילת ידים" / לקט הלכות נט"י – לסעודה, בבוקר ועוד – ירושלים ער"ח אדר א' תשס"ח.
19. קונטרס "קובץ דינים" / שאלות מעשיות בדיני ממונות – ירושלים קיץ תשס"ח.
20. קונטרס "זכרון השבת" / דיני ביטול בשבת – ירושלים קיץ תשס"ח.
21. קונטרס "תורת השבת" / דיני בורר בשבת – ירושלים אלול תשס"ח.
22. "הלכות ד' מינים בשביעית" – ירושלים תשרי תשס"ט.
23. קונטרס "עיקרי השבת" / ל"ט מלאכות שבת ופירטיהם למעשה – בקצרה – ירושלים חורף תשס"ט.
24. קונטרס "אור החמה" / הלכות ברכת החמה – ירושלים חורף תשס"ט.
25. קונטרס "עבודת ה'" / עניני תורה תפילה וגמ"ח – ירושלים חורף תשס"ט, קיץ תשס"ט.
26. קונטרס "מצות הצדקה" / הלכות צדקה ומעשר כספים – ירושלים קיץ תשס"ט.
27. קונטרס "מקדשי שביע" / הלכות קידוש בקצרה (וקצת מהלכות הבדלה) – ירושלים קיץ תשס"ט.
28. קונטרס "אורח השבת" / חלי הטמנה, שחיח, וחזרה בקצרה – ירושלים קיץ תשס"ט.
29. קונטרס "עבודת המידות" / עניני תיקון המידות – ירושלים קיץ תשס"ט.
30. קונטרס "עניני טבילת המקוה וטהרתה" / ירושלים קיץ תשס"ט.
31. קונטרס "דבר השבת" / הלכות התלוים בדיבור בשבת – ירושלים קיץ תשס"ט.
32. קונטרס "מאמר השבת" / דיני אמירה לנכרי בקצרה – ירושלים אלול תשס"ט.
33. קונטרס "ברכת השבת" / דיני סחיטה בשבת בקצרה – ירושלים חורף תש"ע.
34. קונטרס "קיצור הלכות ריבית" – ירושלים חורף תש"ע.
35. קונטרס "דברי מאיר" / הארות ומ"מ במסכת בבא מציעא – ירושלים חורף תש"ע.
36. קונטרס "נשיאת כפים" / הלכות ומנהגים בברכת כהנים הנוגעות לכהנים ולישראלים בקצרה – ירושלים חורף תש"ע.
37. קונטרס "עונג השבת" / הלכות הנוגעות להכנת מאכלים בשבת טוחן, לש, מעבד, צובע וכדו' – ירושלים חורף תש"ע.
38. קונטרס "אור הלבנה" / קידוש לבנה, הלכות ומנהגים וטעמיהם – ירושלים חורף תש"ע.
39. קונטרס "טבילת כלים" / חלי טבילת כלים בקצרה – ירושלים קיץ תש"ע.
40. קונטרס "השבת אבידה" / קיצור דיני השבת אבידה – ירושלים קיץ תש"ע.
41. קונטרס "חופה ונישואין" / פסקי הלכה, מנהגים, טעמים ואגדות – ירושלים קיץ תש"ע.
42. פסקי הלכות לבין הזמנים – ירושלים מנחם אב תש"ע.
43. קונטרס "מצות שילוח הקן" – ירושלים ערב ראש השנה תשע"א.
44. קונטרס "הלכות שנים מקרא ואחד תרגום" – ירושלים ר"ח שבט תשע"א.

ניתן להשיג בת.ד. 6013 ירושלים

כל הזכויות שמורות למחבר מאיר סנדר

להארות והערות: מאיר סנדר ת.ד. 6013 ירושלים

לעילוי נשמת ׀

זקנתי האשה החשובה
מרת דינה מרים ע"ה
בת ר' יצחק יעקב זצ"ל
סגדר

זקנתי האשה החשובה
מרת מרים ע"ה
בת ר' ישראל אשר הלוי זצ"ל
ויספיש

בן דודי היקר
הילד אפרים ז"ל
בן יבדלח"ט ר' ישראל אשר שליט"א
ויספיש

ת.ג.צ.ב.ה.

לרפואת ידידי האברך החשוב
הר"ר אורייה בן שושנה רייזל שיחי'

הסכמת מורי ורבי הגאון הגדול ר' עזריאל אויערבך שליט"א

Rabbi Azriel Auerbach

Rabbi of "Chaniche Hayeshivot"

53 Hapisga St., Bayit Vegan, Jerusalem

בס"ד

הרב עזריאל אויערבך

רב בית הכנסת "חניכי הישיבות", בית וגן

רח' הפסגה 53, בית וגן, ירושלים

אור לי"ב כ"ט ו'

כ"ט

באנו לידי ואלוקי אמת ידידי ה' מאי ספר ה'ין
יולד יולד באנו אל תורה בלתי ד' ה'
ואן בעצמך הא' כ' ומהו ואלבן מהלע' ויאלס'קיה
יאלס'קיה ואחיוונה ומה מאלס'קיה באלס'ן
וכפי כפי אה'ל תיב' קולס'קיה אל
מכ' יחיונה ומה מ'נה העמנה אל ה'ין
ואי'ן ויב' וליק' אקוס' כ'ין אקוס'
ב'נה אל פ'ס' ה'י'נה ה'ונג'יה למע'ל
מ'י ס'י'יה וס'י'יה וי'י'א'ר ה'ג'ו'א'
ה'פ'ן ה'י'ס'ו

ויה' ליה'א'ו אק'ו בע'ל'ה תיב' ע'נה
ל'ב'יה' ל'מ'ל'ק אק'ין בע'מ'ק' ה'א'ד'ה
וא'מ'א מ'מ'ל'א'ה ל'ק'ו מ'ס'ו'ב'ה מ'כ'ה' ו'

ב'ה'כ'ה

ע'מ'ל'א'ו אק'ין

RABBI Z. N. GOLDBERG

Abbad Bies Horaa'h "Hayashar Vehatov"
Member Of Supreme Rabbinical Court

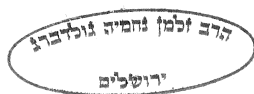
הרב זלמן נחמיה גולדברג

אב"ד בית ההוראה לדיני ממונות "הישר והטוב"
חבר בית הדין הרבני הגדול

ב"ה, יום כ"א אדר א' תש"ס

הנני קצה לעדו בשבחו של תלמוד חכם
מוכנה בתורה חמי האן היד מאור ספר שליטא
ובדי כלי שנים שצופין דאסין שמעמא אלקיון דהלכה
וככה אילולא היד חילוקים דהלכה שולח כמו
הלכה פסי וחלכה ופוסקים וחושש תשמי ושמירה ושיג
ובצום הלכה מעליה כמו קריולר התורה
אגם דעני יורה פשו כמו הלכה משי וחל טבול כח
אדכא אלו כמי קם הלכה למעשה על פי המד ופוסקי דאיתו
אכדי הסכמתו על ספיו רפנים גלוליו
ולו נלכיה אלו לדיכה
טיקרה יצורה למשין דפשו האוד על מעלה התורה
לחולת כל יסיון
הכונה עכבר התורה ולמפיד וצמחיה

ב"מ נחמיה גולדברג

הסכמת מרן הגר"פ שיינברג שליט"א לקונטרס "צידה לדרך"

Rabbi CHAIM P. SCHEINBERG

הרב חיים פינחס שיינברג

Rosh Hayeshiva "TORAH ORE"

ראש ישיבת "תורה אור"

and Morah Hora'ah of Kiryat Mattersdorf

ומורה הוראה דקריית מטרסדורף

בס"ד

ערב ר"ח מנחם אב תשס"ד

מכתב ברכה

שמחתי לראות את הקונטרס החשוב "צידה לדרך" העוסק בדיני תפילת הדרך ועניני יציאה לדרך אשר חובר ע"י ה"ה הרב החשוב מאיר סנדר שליט"א עדיו בעזה"י לגאון ולתפארת אשר מכיל הלכות חשובות ונחוצות לאלה היוצאים לדרך ובודאי תועלתו של קונטרס זה רבה מאוד.

יתן הקב"ה שיזכה המחבר היקר והחשוב להגדיל תורה ולהאדירה להעיר ולעורר בעניני הלכה מתוך נחת והרחבת הדעת.

בברכת התורה

ביום חתום למנחם

מפתחות

א	מקור דין שנים מקרא ואחד תרגום
ב	פירוש רש"י אם נקרא כמו תרגום
ג	העוסק בתורה כל היום האם מחויב לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום
ד	נשים בשנים מקרא ואחד תרגום
ה	אדם שלא מבין את התרגום האם מחויב לקרות שמו"ת
ו	צורת אמירת שנים מקרא ואחד תרגום (פסוק פסוק ותרגום, או ענין)
ז	קריאת כל הפרשה בבת אחת ואח"כ התרגום
ח	עד מתי אפשר להשלים שנים מקרא ואחד תרגום
ט	האם יתאחר מלאכול סעודת שבת כשלא השלים עדיין שמו"ת
י	החסיר שבוע אחד שמו"ת ורוצה להשלים בשבוע הבא – איך יעשה
יא	האם מותר לענות באמצע אמירת שמו"ת אמן, ואמן יהא שמיה רבא מברך וכדו'
יב	להפסיק בדיבור באמצע אמירת שמו"ת
יג	לומר שמו"ת באמצע פסוקי דזמרה
יד	לסיים בפסוק מן התורה
טו	האם כשקורא שנים מקרא ואחד רש"י צריך לומר בפיו
יז	כשמשלים לפני שמחת תורה את כל מה שהחסיד באיזה ימים יש לו ענין מיוחד להשלים
יח	לומר שנים מקרא ואחד תרגום לפי הסדר של הפסוקים
יט	לומר שנים מקרא ואחד תרגום לפי הסדר של שנים מקרא ואח"כ תרגום
	אמר בפסוק אחד טעות שמשנה את ההבנה ונזכר אח"כ האם צריך לחזור אח"כ על הכל
כ	כסדר
כא	קריאת שנים מקרא ואחד תרגום יחד עם הבעל קורא בשעת קה"ת
כב	סגולת שנים מקרא ואחד תרגום – ביום ג' פרשת בשלח
כג	זמן שמו"ת בשמחת תורה (פרשת וזאת הברכה)
כד	קטנים בשנים מקרא ואחד תרגום
כה	במקראות שתרגם אונקלוס שם אלקים בשם אדנות – מה הכוונה
כו	קריאת שנים מקרא ואחד תרגום בלילה
כז	חולה בקריאת שמו"ת
כח	האם מותר לקרוא באמירת שמו"ת שמע ישראל פעמיים
כט	להוציא ס"ת לקריאת שמו"ת

קונטרס הלכות שנים מקרא ואחד תרגום

א. מקור דין שנים מקרא ואחד תרגום

כתב בשו"ע¹ וז"ל: "אע"פ שאדם שומע כל התורה כולה כל שבת בצבור חייב לקרות לעצמו בכל שבוע פרשת אותו שבוע שנים מקרא ואחד תרגום אפי' עטרות ודיבון" עכ"ל² ק"ו ואיתא בגמרא³ "אמר רב הונא בר יהודה אמר רבי אמי לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום ואפי' עטרות ודיבון שכל המשלים פרשיותיו עם הציבור מאריכין לו ימיו ושנותיו" עכ"ל הגמרא שם⁴.

¹ סי' רפ"ה ס"א.

² ומקור דין זה בגמ' ברכות דף ח' ע"א

³ שם.

⁴ ופרש"י שם: "ואפי' עטרות ודיבון – שאין בו תרגום" ובתוס' כתבו: "ואפי' עטרות ודיבון וכו' פי' רש"י אפי' עטרות ודיבון שאין בו תרגום" – שצריך לקרותו שלשה פעמים בעברי וקשה אמאי נקט עטרות ודיבון שיש לו מ"מ תרגום ירושלמי היה לו לומר ראובן ושמעון או פסוקא אחרינא שאין בו תרגום כלל ויש לומר משום הכי נקט עטרות ודיבון אע"ג שאין בו תרגום ידוע אלא תרגום ירושלמי וצריך לקרות ג' פעמים העברי מ"מ יותר טוב לקרות פעם שלישית בתרגום.

ב. פירוש רש"י אם נקרא כמו תרגום

אם למד הפרשה עם פירוש רש"י זה נקרא כמו שלמד תרגום⁵ אך עכ"פ ירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י⁶ אך כשקרא את הפרשה עם פירוש אחר בודאי לא יצא ידי חובת שנים מקרא לפי שרש"י מפרש את המקרא "כמו שמפרש התרגום ויותר ממנו"⁷ וכשקורא בסדר זה יקרא שני פעמים מקרא ואחד פירוש רש"י ואותן פסוקים שאין עליהם פירוש רש"י יקרא אותן ג' פעמים⁸. וכשקורא שמו"ת עם פי' רש"י יכול לקרוא הפרשה ב' פעמים עד סוף ענין ולומר רש"י או פסוק פסוק ורש"י וכמו בשמו"ת⁹.

ג. העוסק בתורה כל היוב האם מחויב לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום גם העוסק בלימוד תורה כל היום לא יבטל קריאת שנים מקרא ואחד תרגום¹⁰.

---

⁵ שו"ע סי' רפ"ה ס"ב בשם הרא"ש בברכות דף ח'.

⁶ שו"ע שם.

⁷ לשון המ"ב שם סק"ד בשם הטור.

⁸ מ"ב שם סק"ה.

⁹ מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א – קונטרס גם אני אורך ח"ב תשובה קי"ג – לידידי הגאון ר"ג הכהן רבינוביץ שליט"א.

¹⁰ שמירת שבת כהלכתה ח"ב פמ"ב סנ"ז בשם בני ציון סי' רפ"ה סק"ז בשם שו"ת הגאונים וכן ראיתי למרן הגרי"ש אלישיב שליט"א שעוסק בתורה כל ימיו ואינו מבטל מלימודה אף רגע ועכ"פ אומר שנים מקרא ואחד תרגום תמיד בנעימה רבה ולא מבטל מזה אף פעם.

ד. נשים בשנים מקרא ואחד תרגום

נשים פטורות משנים מקרא ואחד תרגום והטעם לזה ששמו"ת הוא בכלל דין תלמוד תורה ונשים פטורות מת"ת ולדעת הראשונים אסורות ללמוד וכו' וא"כ היאך תיקנו לנשים שנים מקרא ואחד תרגום¹¹ וכתב בערוך השולחן¹² וז"ל: "ודע דנמצא במסכת סופרים (פי"ח ה"ד) שנשים חייבות לשמוע קריאת ספר תורה כאנשים וכו' ומן הדין הוא לתרגם לעם לנשים ותינוקות כל סדר ונביא של שבת לאחר קריאת התורה עכ"ל ונ"ל דלאו חיוב גמור קאמר אלא דומיא דתנוקות שהרי פטורה מתלמוד תורה ועוד דאין לך זמן גרמא יותר מזו" עיי"ש ובוזה מיושב גם ענין שנים מקרא ואחד תרגום שאם פטורה מת"ת ומקה"ת פטורה היא גם משנים מקרא ואחד תרגום¹³ ועכ"פ טוב שתשמע קריאת התורה בביהכנ"ס¹⁴.

ואשה הרוצה לקרות שמו"ת אין איסור בדבר ותבא עליה ברכה¹⁵.

---

¹¹ כ"כ הגאון ר' מנשה קליין שליט"א בשו"ת משנה הלכות ח"ו תשובה ס' – והביא את פסקו בשמירת שבת כהלכתה ח"ב פמ"ב סעי' ס'. ובפסק"ת סי' רפ"ה.

¹² הל' קה"ת סי' רפ"ב סי"א – וציין לו בשש"כ כאן.

¹³ ולזה כיון בשש"כ שם שכתב לעי' בערוך השולחן הנ"ל.

¹⁴ שש"כ שם עפ"י הערוך השולחן הנ"ל, ועי' מ"ב סי' רס"ב סק"ב בשם מג"א.

¹⁵ כן ציין לי הבה"ח אהרן הכהן קוליק שיחי' שכן כתב בספר חזון עובדיה חלק א' הלכות שמו"ת הי"ג עמ' שכ"ח, וכמו שפסק הרמב"ם פ"א מהל' ת"ת הי"ג.

ה. אדם שלא מבין את התרגום האם מחויב לקרות שמו"ת

גם אדם שלא מבין את התרגום מחויב בקריאת שנים מקרא ואחד תרגום¹⁶.

ו. צורת אמירת שנים מקרא ואחד תרגום (פסוק פסוק ותרגום, או ענין)

בענין אמירת שנים מקרא ואחד תרגום ישנם מנהגים שונים ושני המנהגים הנפוצים בזה: א. לקרוא שני פעמים את המקרא ומיד פעם אחת את התרגום ואח"כ להמשיך עוד פסוק פעמיים ועוד תרגום פ"א וכן הלאה עד סוף הפרשה¹⁷. ב. לקרוא שני פעמים את הפרשה ולומר את התרגום אחר כל פרשה פתוחה או סתומה או אחר מקום שנראה יותר הפסק ענין¹⁸ וכתב בערוך השולחן ז"ל¹⁹: "יש מי שאומר

¹⁶ שמעתי מהגר"ח זיבלד שליט"א בשם מרן הגר"ש אלישיב שליט"א, וכ"ב בשו"ת יחווה דעת ח"ב סי' ל"ז הביאו בשש"כ ח"ב פמ"ב הערה רט"ו – ועיי"ש בשם יש"ש קידושין פ"ב סי' י"ד דדוקא תרגום אונקלוס שזכה שניתן בסיני עיי"ש.

¹⁷ כן הביא במ"ב סי' רפ"ה סק"ב בשם יש אומרים וכתב עוד שבמג"א ובשע"ת מצדדים כדעה זו, ועיי"ש בבאר היטב שכן דעת הלחם חמודות ושכן כתב בהגהת י"נ בשם האריז"ל וסדר היום ושכ"ב בכתבים (של האריז"ל) ובספר נגיד ומצוה ובספר משנת חסידים, וכ"ב בשו"ע הרב סי' רפ"ה סק"ג וכן נהג מרן החפץ חיים זי"ע – שו"ת שבט הלוי ח"ז סי' ל"ב ששמע מעדות נאמנה – הביאו בפסק"ת סי' רפ"ה ס"א.

¹⁸ כן דעת רבינו הגר"א זי"ע – הובא במעשה רב ובמ"ב סי' רפ"ה סק"ב, וכ"ב בשל"ה הקדוש וכ"ב המהרש"ל – באר היטב סי' רפ"ה סק"א בשם המג"א וכן נוהג מרן הגר"ש אלישיב שליט"א. וכן אמר לי כ"ק אדמו"ר מלעלוב

דהקריאה שנים מקרא ואחד תרגום היא באופן זה לקרא כל פרשה והיינו פתוחה או סתומה שתי פעמים ואח"כ התרגום – ונראה כן מצד הסברא דהא כל פרשה אמר הקב"ה למשה ביחד ובין פרשה לפרשה היה הפסק, כדאיתא בתורת כהנים ריש ויקרא מה היו ההפסקות משמשות כדי ליתן ריוח למשה להתבונן בכל פרשה ופרשה והביאו רש"י בחומש (ויקרא א' א') ע"ש ואולי דמטעם זה צוו לקרות שנים מקרא ואחד תרגום, דאיתא במדרש (ילקוט איוב כ"ח) כל דבר ודבר שהיה הקב"ה אומר למשה היה אומר שני פעמים בלבו ואח"כ היה אומרה למשה מה טעם אז ראה ויספרה (איוב כ"ח כ"ז) חד וכו' עיי"ש ועכ"פ הקב"ה אמר למשה כל פרשה בפני עצמה ובריש מגילה (ד'). אמרו אעבור פרשתא דא ואתנייה עיי"ש ופרשה מקרי פתוחה או סתומה וזה שמצויין בחומשים שלישי רביעי וכו' זה אינו כלום [ובברכות ח': שאמרו לעולם ישלים אדם פרשיות עם הצבור דמשמע דכל סדרה נקראת פרשה אינו כן דהכי פירוש פרשיותיו של

ניקלשבורג שליט"א שכן הוא נוהג ומפסיק בראשון, שני, שלישי וכדו', וכן אמר לי הגר"צ הכהן קוק שליט"א שמרן הגרי"ש אלישיב שליט"א מפסיק לפעמים בשני, שלישי וכדו' וכיון שזה שבע עליות כך הוא מספיק כל יום לומר קצת ומסיים בשבת.

הסדרה]" עכל"ק וההכרעה בב' דעות אלו למעשה: דעביד כמר עביד ודעביד כמר עביד וכל אחד יעשה כמנהגו.²⁰

והנהגים כדעה ב' לקרוא את הפרשה עד פתוחה או סתומה או עד סוף ענין – משמע שהעיקר לסיים בסוף ענין יותר מאשר בסוף פתוח וסתום וכן יש לנהוג למעשה.²¹

ז. קריאת כל הפרשה בבית אחת ואח"כ התרגום

ודע שגם כשקורא כל הפרשה בשלימותה ואח"כ התרגום עליה יצא ידי חובתו וכתב בערוך השולחן וז"ל²²: "ויש שקורין כל הסדרה ואח"כ פעם שני ואח"כ התרגום, וכן משמע קצת מלשון רש"י בברכות שם²³ ומלשון הגמרא²⁴ שאומר רב ביבי בר אבאי סבר לאשלמינהו לפרשייתא דכולי שתא במעלי יומא דכפורי וכו' והכוונה היא לכל הסדרות ואח"כ אומר סבר לאקדומינהו ופירש רש"י (ד"ה

²⁰ מ"ב סי' רפ"ה סק"ב וכ"כ בערוך השולחן סי' רפ"ה ס"ז וז"ל שם: "ולכן נלע"ד דאין קפידא ויכול לעשות כמו שירצה דלכולם יש פנים בהלכה" עכל"ק.

²¹ שמעתי ממור"ר הגר"ע אויערבך שליט"א שכן משמע במעשה רב להגר"א זי"ע וגראה הדיוק שכתב שם במעשה רב (אות נ"ט) וז"ל: "ואינו אומר התרגום אחר כל פסוק רק אחר כל ענין כמו פתוחה או סתומה" משמע שפתוחה או סתומה זה רק דוגמה עיי"ש בלשון קודש הספר הנ"ל.

²² סי' רפ"ה ס"ז.

²³ ברכות דף ח'.

²⁴ שם.

לאקדומינהו) לסדר כל הפרשיות בשבת אחת ע"ש הרי שקרא להסדרה פרשה, וכן מבואר מדברי אור זרוע הגדול (סי' י"ב) וזה לשונו: סבר לאשלומינהו לפרשייתא דכולי שתא ר"ח גריס לפרשייתא דכולא הן ארבע פרשיות שקורין באלול וארבע פרשיות שקורין באדר וכו' עכ"ל הרי שקרא להסדרה פרשה ולכן נלע"ד דאין קפידא ויכול לעשות כמו שירצה דלכולם יש פנים בהלכה עכ"ל של הערוך השולחן ונלע"ד עוד ראיה לזה ממש"כ בשו"ע²⁵ וז"ל: "יכול לקרות הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בשעת קריאת התורה" ועל אף שהרבה פוסקים חולקים על זה וכמו שאכתוב לקמן בס"ד עכ"פ בשו"ע סובר שאפשר לעשות כן ואם נאמר שאי אפשר לצאת ידי חובת שנים מקרא ואחד תרגום ע"י שקורא את הפרשה כולה בשלימות אין יתכן לעשות כן שהרי אינו עוצר בכל סוף פסוק או פרשה בשביל לומר את התרגום אלא על כרחך שיוצאים כן ידי חובה וכמש"כ רבינו הערוך השולחן זצ"ל וכדלעיל²⁶.

ה. עד מתי אפשר להשלים שנים מקרא ואחד תרגום
כתב בשו"ע וז"ל²⁷: "מצוה מן המובחר שישלים אותה קודם שיאכל בשבת ואם לא השלים קודם אכילה ישלים אחר אכילה עד המנחה

²⁵ סי' רפ"ה ס"ה וסי' קמ"ו.

²⁶ וכבר כתבתי ע"ז בס"ד לפנים במוסף שבת קודש של יתד נאמן בצורת קושיא והשיבו ע"ז ת"ח שליט"א כמש"כ בס"ד שעל כרחך יוצאים בזה ידי חובה.

²⁷ סי' רפ"ה ס"ד.

וי"א עד רביעי בשבת וי"א עד שמ"ע דהיינו בשמחת תורה שאז משלימים הציבור עכל"ק וא"כ רואים בזה כמה סדרי עדיפויות והם: לכתחילה עד שבת בבוקר²⁸, ואם לא הספיק ישרים עד מנחה – והטעם לזה שממנחה והילך מתחילין הציבור לקרות פרשת שבוע הבא²⁹ וממילא זה כבר נחשב במידה מסוימת התחלת פרשה חדשה, ואם לא הספיק עד אז ישרים עד יום רביעי שלאחר פרשה זו – והטעם לזה שג' הימים הראשונים שייכין עדיין קצת לשבת שעברה – וכמו לענין הבדלה³⁰ ואם לא הספיק עד יום רביעי ישרים עד

---

²⁸ והשו"ע למד דין זה מדאיתא במדרש שצוה רבי את בניו אל תאכלו לחם בשבת עד שתגמרו את כל הפרשה – מ"ב שם סק"ט.

²⁹ מ"ב שם סק"י.

³⁰ מ"ב שם סק"א ועפ"י שו"ע הל' הבדלה סי' רצ"ט סעי' ו' – ועיי"ש במ"ב סקט"ז הבדלי לשון שכאן כתב: "דג' ימים הראשונים שייכין עדיין קצת לשבת שעבר וכדלקמן סי' רצ"ט ס"ו לגבי הבדלה ולכן בדיעבד יכול להשלים" עכל"ק ושם כתב וז"ל: "דכל אלו הג' ימים שייכים עוד לשבת העבר ומכאן והלאה שייכים לשבת הבאה" עכל"ק ולא כתב "קצת" ונלע"ד ליישב שכיון ששמו"ת ענין אמירתם לכתחילה הוא לפני שבת או בשבת בעצמה ולכן השייכות שלהם לשבוע שאח"כ קלושה יותר ולכן כתב רבינו המ"ב שעכ"פ יש לזה שייכות "קצת" – אך הבדלה עיקר ענינה הוא למוצאי ש"ק ואינה שייכת כלל לשבת או לשבוע שלפניה (דהיינו שאי אפשר לעשותה בשבת – ולא שלא שייכת כלל לשבת – אך עי' שו"ע סי' רצ"ג ס"ג שעכ"פ באנוס יכול לעשותה בשבת – בלא נר ובשמים מפלג המנחה והלאה אך עכ"פ ענינה לכתחילה לא נתקן לשבת) לכן כתב לשון שג' ימים ראשונים

שמחת תורה והטעם לזה כמש"כ השו"ע – שאז מסיימים את התורה באותה שנה וזה מש"כ בגמרא דלעיל³¹ להשלים פרשיותיו עם הצבור, ודע שמש"כ השו"ע להשלים עד מנחה פירוש עד שיתפלל הוא עצמו מנחה ולא עד שיתפללו הצבור מנחה או עד תחילת זמן תפילת המנחה³² ומסתבר שאם נתאחר מלקרוא שנים מקרא ואחד תרגום עד אחר מנחה של ש"ק ראוי להדר עכ"פ לקרוא הפרשה עד יום א' דעד אז הוי זמן ראוי טפי³³.

ט. האם ונתאחר מלאכול סעודת שבת כשלא השלים ערוך שמו"ת מש"כ בשו"ע שהבאתי לעיל בס"ד שלכתחילה יש להשלים שמו"ת עד סעודת שחרית של שבת מ"מ פשוט שאין לעכב מחמת זה את

שייכים לשבת ולא כתב "קצת" ובזה מיושב מש"כ שם רבינו המ"ב שרק משום "זריזין מקדימין" טוב להקדים ולא כתב טעם אחר כי רק זה הבעיה משא"כ כאן שכתב לשון דיעבד כי מצוה זו מוטלת עליו לעשותה עוד הרבה לפני, ושבוע שאחרי זה רק בדיעבד והדברים נפלאים בס"ד.

³¹ ברכות דף ח'.

³² מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל – הליכות שלמה תפילה פי"ב סל"ה.

³³ מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל – הליכו"ש שם – בדבר הלכה אות מ"ו עפ"י דעת הכלבו שהביא השער הציון סי' רפ"ה סקי"ב שאף שתחילת זמן קריאתה הוא עד המנחה מ"מ זמן קריאת פרשת השבוע הבא מתחיל רק מיום א' עיי"ש וטעם הכלבו נראה שאם לא הספיקו לקרות פרשת השבוע בצבור יכולים לקרותה עד שתחשך ולכן זה לא נקרא עדיין בזמן קריאת הפרשה הבאה – מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל – שם.

האכילה של הסעודה עד אחר חצות ולכן כשלא השלים עד חצות
יאכל סעודת שבת ואח"כ יושלים.³⁴

ז. החסיר שיבוע אחד שמו"ת ורוצה להשלים בשיבוע הבא – איך יעשה
כשהחסיר שבוע אחד שמו"ת ורוצה להשלים בשבוע הבא יושלים
במשך השבוע הבא ויקדים לקרות את הפרשה שהחסיר [הקודמת]
(והטעם נראה פשוט שישלים פרשיותיו לפי הסדר וכדרך קריאתו
ואח"כ את הפרשה של אותו שבוע)³⁵, ועי' הערה.

יא. האם מותר לענות באמצע אמירת שמו"ת אמן, ואמן יהא שמיה רבא
מברך וכדו'

מותר לענות באמצע שנים מקרא ואחד תרגום אמן ואמן יהא שמיה
רבא מברך וכדו'³⁶ לפי שהם דברים שבקדושה, ולא גרע מאמצע
הלימוד שמותר לענות להם (לאמן ואיש"ר וכדו').

³⁴ מ"ב סי' רפ"ה סק"ט.

³⁵ ש"כ ח"ב פמ"ב סנ"ח עפ"י דעת תורה להמהרש"ם זצ"ל ח"ד בתשובותיו
סי' ק', ומרן הגרי"ש אלישיב שליט"א השיב לאחד ששאלו שלא עשה עדיין
שמו"ת שישלים קודם הפרשה של עכשיו ואח"כ הפרשה הקודמת ויתכן
שבשבת עצמה שכבר חל עליו החיוב של הפרשה של עכשיו יקדימנה
לקודמת – עי' פסק"ת סי' רפ"ה הערה 9 עפ"י שו"ת בצל החכמה וקצות
השולחן

³⁶ כן נוהג מרן רבינו הגרי"ש אלישיב שליט"א כשאומר שמו"ת בבית מדרשו
בליל שבת קודש ואומרים קדיש שלאחר קבלת שבת וכדו' שעונה בסוף
פסוק ואח"כ ממשיך הלאה (אחרי כל הקדיש).

יב. להפסיק בדיבור באמצע אמירת שמו"ת

כתב במ"ב זז"ל³⁷: "אם אפשר לו שלא יפסיק בשמו"ת על שום דבר הוא טוב ויפה מאוד וכן ראיתי מהמדקדקים עושין כן וכן ראוי לבעל נפש לעשות" עכ"ל"ק ובהנהגות מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל כתבו בזה"ל³⁸: "ואמר רבינו שמלפנים נזהר גם שלא להפסיק בדיבור במשך כל זמן קריאתה (וכמ"ש המג"א סי' רפ"ה סק"א) אבל לימים נתיישב בדעתו שעדיף טפי להשיב לפונים אליו בשאלות וכדו' שהרי יש בכך גם משום מצות חסד דאורייתא וכן הורה לשואלים דמותר להפסיק באמצע קריאת שמו"ת לכל מה שמפסיקין מת"ת כגון מצוה עוברת אפי' באמצע פרשה ועי' שעה"צ סי' רפ"ה סק"א עכ"ל, ומזה נלמד בדרך אגב על מדותיו והלך מחשבותיו של האדם הגדול בענקים הזה מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל שמתי שיש מצות חסד דאורייתא ביטל באמצע שמו"ת לענות לאנשים דבר ה' זו הלכה ועד כדי כך שביטל בזה מנהגו לגמרי וכמו שנלמד מהמעשה הנ"ל והדברים נפלאים עד מאוד ובאמת בשער הציון הנ"ל³⁹ כתב זז"ל: "נ"ל דזה הוא אף בין פרשה לפרשה אבל באמצע ענינא מן הדין אסור להפסיק וכמו שאחז"ל הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי שיחה מאכילין אותו גחלי רתמים ואפשר שלזה כיוון הבה"ט שכתב ואיסור גדול להפסיק בקריאת שמו"ת בדבור" עכ"ל"ק ולפי"ז מתבאר טובא החידוש דלעיל

³⁷ סי' רפ"ה סק"ו בשם שכנה"ג בשם סדר היום וש"א.

³⁸ הליכות שלמה – תפלה פי"ב, ארחות הלכה הערה 105.

³⁹ סי' רפ"ה סק"א.

ממרון הגרש"ז אויערבך זצ"ל שזה כמו בת"ת. ויש שכתבו שמותר לכתחילה להפסיק בדיבור כיון שכל מה שאסור להפסיק הוא רק באמצע ברכה, ועי' הערה⁴⁰.

וג. לומר שימו"ת באמצע פסוקי דזמרה

אדם שנמצא באמצע פסוקי דזמרה בשחרית בשבת והחזן מתעכב כי אין מניין וכדו' אסור לו לומר בינתיים שנים מקרא ואחד תרגום⁴¹.

יד. לסיים בפסוק מן התורה

כשקוראים שנים מקרא ואחד תרגום יש נוהגים לסיים בפסוק מן התורה דהיינו שהפסוק האחרון יקרא אחד מקרא ואחד תרגום ועוד פעם אחד תורה כדי לסיים בתורה⁴².

---

⁴⁰ ערוך השולחן סי' רפ"ה סעי' ז, ועי' בספר הליכות עולם (למרון הגר"ע יוסף שליט"א) ח"ג עמוד נ"ו, וכן בכה"ח סי' רפ"ה ס"ק ט"ו בשם רבי חיים פלאג'י זי"ע בספרו לב חיים ח"ג סי' כ"ג דיש לקרוא ברצף ולא להפסיק זולת אם צמא למים שרשאי להפסיק ולשתות ולברך בורא נפשות – כן ציין לי הבה"ח אהרן הכהן קוליק שיחי'.

⁴¹ תשו' מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א – קונטרס גם אני אודך ח"ג תשו' פ"ג לידידי הגאון ר' גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א.

⁴² כ"כ בבאר היטב סי' רפ"ה סק"א ובערוך השולחן סי' רפ"ה סעי' ו' הביאו בשש"כ ח"ב פמ"ב הערה רכ"ו וכ"כ בקיצור שו"ע סי' ע"ב סי"א הביאו שם וכן העידו לי שנוהג לפעמים מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א.

טז. האם כשקורא שנים מקרא ואחד רש"י צריך לומר בפיו
כשקורא שנים מקרא ואחד רש"י צריך לומר רש"י בפיו.⁴³

יז. כשמשלים לפני שמחת תורה את כל מה שהחסידי
באיזה ימים יש לו ענין מיוחד להשלים

כמשלים לפני שמחת תורה את פרשיותיו שהחסידי באמצע השנה
טוב להשלים בעשרת ימי תשובה הואיל ובזכות מצוה זו של שנים
מקרא ואחד תרגום מאריך ימים וכדלעיל בשם הגמרא⁴⁴ ואפשר שזה
מה שאיתא בגמרא⁴⁵ דרב ביבי בר אב"י השלים הפרשיות בערב יום
הכיפורים עיי"ש⁴⁶. והיינו שיועיל הסגולה הזאת בימים הקדושים
האלה.

יח. לומר שנים מקרא ואחד תרגום לפי הסדר של הפסוקים
כתב במ"ב⁴⁷: "לא יקרא פסוק המאוחר קודם המוקדם אלא יקרא
כסדר" עכל"ק והטעם לזה נראה שכשקורא לא לפי הסדר מבלבל את

---

⁴³ תשו' מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א – קונטרס גם אני אודך ח"ב תשו' קי"ז
לידידי הגאון ר' גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א.

⁴⁴ ברכות דף ח'.

⁴⁵ שם.

⁴⁶ שש"כ ח"ב פמ"ב הערה רכ"ג בשם ספר שולחן הקריאה פי"א במסגרת
השולחן ס"ק ח' בשם האבודרהם.

⁴⁷ סי' רפ"ה סק"ו.

מה שכתוב בתורה עכ"פ לפעמים ולכן כתב המ"ב שאין לעשות כן אלא יקרא כסדר.

יט. לומר שנים מקרא ואחד תרגום לפי הסדר של שנים מקרא ואח"כ תרגום כתב במ"ב⁴⁸: "לא יקרא התרגום תחלה ואח"כ מקרא – אלא יקרא לכתחילה שנים מקרא מקודם ואחר כך תרגום" עכ"ל ומשמע שאין זה מעכב אלא זה רק לכתחילה ובאמת יש מן הפוסקים שסוברים שיש לקרוא קודם מקרא פעם אחד ואח"כ תרגום ואח"כ עוד פעם מקרא אחרי שהוא מבין כבר עפ"י התרגום את המקרא הזה ופעם שניה קורא אותו בהבנה⁴⁹ ונהרא נהרא ופשיטה.

כ. אמר בפסוק אחד טעות שמשנה את ההבנה וזכר אח"כ האם צריך לחזור אח"כ על הכל כסדר

אמר בפסוק אחד טעות שמשנה את ההבנה כגון שאמר במקום "בְּחֶלֶב" – "בְּחֶלֶב" וכדו' שבכה"ג צריך לחזור בקריאת התורה⁵⁰

⁴⁸ שם.

⁴⁹ כן דעת מרן החזו"א זי"ע – שמעתי מהגר"צ הכהן קוק שליט"א שכן ראה כתוב בתשו' מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א בשמו – אמנם אמר לי הגר"צ הכהן קוק שליט"א שמרן הגר"ש אלישיב שליט"א סובר בזה כהמ"ב ואמר שכתוב בגמרא שנים מקרא ואחד תרגום וא"כ זה הסדר שצריך לומר לכתחילה – אך הסכים שאי"ז מעכב אך באחד תרגום ושנים מקרא שאינו יודע על מה הוא מדבר אפשר שזה מעכב, וצ"ע למעשה.

⁵⁰ עי' מ"ב סי' קמ"ב סק"ד ועוד דוגמאות בסי' קמ"ג סק"ו.

ולכאורה נקרא כאילו לא קראם וגם בשנים מקרא יצטרך לחזור אעפ"כ אין צריך בשביל זה לחזור על כל הפרשה אלא יקרא את הפסוק הזה ועוד ג' פסוקים ביחד עימו⁵¹ ודי בכך.

כא. קריאת שנים מקרא ואחד תרגום יחד עם הבעל קורא בשעת קה"ת יש אומרים שיכול לקרוא עם הבעל קורא את הפרשה בשעת קריאת התורה⁵² ועולה לו לפעם אחת של שנים מקרא ואחד תרגום⁵³ אך נכון להמזדקד בדבריו לכון דעתו לשמעם מפי הקורא (את קה"ת, ולא לדבר באמצע אף שקורא את הפרשה הזאת בעצמה)⁵⁴ ומכל מקום נראה דלקרא בלחש מלה במלה עם השליח צבור אין להחמיר בזה כיון שמכון אז גם לשמוע כל תיבה מפי השליח צבור⁵⁵ ויש אומרים שלכתחילה נכון לעשות כן⁵⁶ ולכן כל אחד יעשה כמנהגו שלכולם יש על מי לסמוך וכדלעיל.

---

⁵¹ שמעתי מהגר"צ הכהן קוק שליט"א בשם מרן הגר"ש אלישיב שליט"א.

⁵² שו"ע סי' רפ"ה ס"ה, וסי' קמ"ו.

⁵³ פשוט, שהרי אינו יכול לומר עוד פעם באמצע וכן תרגום שהרי באותו זמן ממשיך הבעל קורא הלאה.

⁵⁴ מ"ב סי' רפ"ה סקט"ו מהשו"ע סי' קמ"ו ס"ב, ומ"ב שם סקי"ד בשם מג"א סי' קמ"ו סק"ה בשם השל"ה ובשם הגר"א במעשה רב עפ"י השבלי הלקט בשם רבו והר"מ שהובא בהגהות מימוני ובבית יוסף שם וטעמם משום שצריך לשמוע כל תבה ותבה.

⁵⁵ מסקנת המ"ב שם סקי"ד.

⁵⁶ שם במ"ב בשם מג"א בשם מטה משה.

כב. סגולת שנים מקרא ואחד תרגום – ביום ג' פרשת בשלח לקרוא ביום ג' פרשת בשלח פרשת המן שנים מקרא ואחד תרגום. וכשקרא כן ביום ג' פרשת בשלח אעפ"כ יקרא עוד פעם על הסדר לפני שבת כי לכתחילה צריך לקרוא שמו"ת על הסדר אך בדיעבד יצא ידי חובתו בזה שקרא ביום ג' אף שזה למפרע⁵⁷.

כג. זמן שמו"ת בשמחת תורה (פרשת וזאת הברכה) לגבי קריאת שמו"ת של פרשת וזאת הברכה שפרשת האזינו היא לפני יוהכ"פ בדרך כלל ולכאורה מאז זמנה, עכ"פ כתב במ"ב⁵⁸ "כתבו הפוסקים שבלי ליל שמחת תורה יקרא הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום שעתה הוא זמנה" ומשמע שלא יתחיל לקרוא לפני ליל שמח"ת אמנם במקום אחר כתב לקוראה ביום הושענא רבה ושם קרא בשמיני עצרת לא הפסיד⁵⁹ ויכול לעשות שניהם או בהו"ר או בשמח"ת – עי' הערה.

⁵⁷ שמעתי מהגר"צ הכהן קוק שליט"א בשם מרן הגר"ש אלישיב שליט"א.

⁵⁸ סי' תרס"ט סק"ד.

⁵⁹ סי' רפ"ה סק"ח – ועי' פסק"ת שם ס"ד מה שהאריך בזה והמסקנא שהמנהג לקוראה בליל הושענא רבה – שו"ת קנה בושם להגר"מ בראנסדרפר זצ"ל ח"א סי' ט"ז ועיי"ש שבשער הכוונות שכתב לקרוא בערב שמח"ת כוונתו בארץ ישראל שזה הושענא רבה [הכוונות הובא במג"א סי' רפ"ה סק"י] שלא יסתור למה שכתב השע"ת בשם הברכ"י בשם האריז"ל שיש לקוראה בהושענא רבה, אך כשקרא לפני הושענא רבה לא יצא ידי

כה. קטנים בשנים מקרא ואחד תרגום

מחנכים את הבנים בקריאת שנים מקרא ואחד תרגום גם קודם שנעשו בני מצוות⁶⁰.

כה. במקראות שתרגם אונקלוס שם אלקים בשם אדנות – מה הכוונה במקראות שתרגם אונקלוס שם אלקים בשם אדנות דהיינו ברוב המקומות מלבד במקום שהוא בסמיכות לשם הוי"ה יכול לכוין רק כוונת שם אדנות ואף שלכאורה היה נראה שטוב לכוין שניהם (גם אלקים וגם אדנות) מ"מ הואיל ואונקלוס שינה בכוונה לבל יבואו לטעות די בכך שיכוין כהתרגום⁶¹ – ועי' הערה.

חובתו – קנה בושם שם וטעמו שזה שונה משאר שבתות שיכול להתחיל מהשבוע שלפני שמתחילת השבוע יש קשר לשבת משא"כ ביו"ט שאין לו שום קשר לימים שלפניו – ובאמת גם במ"ב הנ"ל משמע שלפני כן לא יקרא (בב' המקומות שכתב) ומשמע שלא יצא י"ח כלל.

⁶⁰ מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל – הליכות שלמה תפלה פי"ב סל"ז וידידי הבה"ח אהרן הכהן קוליק שיחי' כתב לי שכ"כ בשו"ת שרגא המאיר ח"ז סי' כ"ח, ובשו"ת שבט הלוי ח"ח סי' מ"ו, ובתשובות והנהגות ח"א סי' רס"א, ובשו"ת קנין תורה בהלכה להגרא"ד הורביץ זצ"ל ח"ז סי' י"ט – ב'.

⁶¹ מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל – הליכות שלמה – תפלה פי"ב הערה מ"ח (דבר הלכה) ועיי"ש בארחות הלכה הערה 109 – שהביא ממ"כ בס' נפש הגר (להג"ר מרדכי לונגשטיין זצ"ל) בר"פ בראשית: "יען שהדיינים נקראו גם אלהים שהם בעלי כוחות לפסוק הדין כמ"ש ונקרב בעל הבית אל האלהים וגו' לכן תרגם בכל התורה אלקים – ד' שלא יטעה הקורא לומר

כו. קריאת שנים מקרא ואחד תרגום בלילה

מותר לומר שנים מקרא ואחד תרגום בלילה – והטעם לזה כיון שכתב במ"ב⁶² "ז"ל: "כתב בבה"ט (סק"ב) שאין ללמוד מקרא בלילה ובפמ"ג משמע שיכול ללמוד מקרא ונראה שאפילו למחמירין לית בזה איסורא אלא שלכתחילה יותר טוב ללמוד מקרא ביום, ונובע דבר זה ממה דאיתא במדרש שהיה הקב"ה לומד עם משה רבינו מקרא ביום ומשנה בלילה" עכ"ל ומבואר מדבריו שאין כלל איסור ללמוד מקרא בלילה – וגם לפי קבלת האריז"ל בליל שישי ובליל שבת מותר ללמוד מקרא וכן בליל יו"ט ובליל יוהכ"פ⁶³ וק"ו שמבין מה שהוא קורא שאין בעיה של מקרא בלילה כלל גם עפ"י קבלת האריז"ל וכגון עם פרש"י וכדו'⁶⁴.

שפירושו דיין או רב, כל' אדם" עכ"ל ובעי"ז כתב בספר נתינה לגר (להגה"ק ר' נתן אדלר זי"ע – שהיום כ"ט טבת היארצייט שלו זי"ע).

⁶² סי' רל"ח בשער הציזון סק"א.

⁶³ שו"ת יוסף אומץ סי' נ"ד, שו"ת אור לי להשדי חמד זי"ע סי' מ' בשם ער"פ, שו"ת מהרש"ם ח"א סי' קנ"ח – כל אלה מדברים על ליל שבת ויו"ט ויוהכ"פ, יסוד ושורש העבודה שער שישי פרק ב' כף החיים סי' רל"ה סק"ט עפ"י כתבי האריז"ל – כל אלה מדברים על ליל שישי ועי' שו"ת דברי יציב להגה"ק מקלויזנבורג זי"ע חיו"ד סי' קל"ו שלפי"ז אפשר לומר תהילים בליל שישי ועי' פסק"ת סי' רל"ט ס"ג שהאריך בזה הרבה והביא המקורות הנ"ל ועוד.

⁶⁴ שו"ת ויחי יעקב חאו"ח סי' ט' בשם הרה"ק הרי"מ מגוסטינין זי"ע, יסוד ושורש העבודה שם – רק שלדעתו יש לפרש כל הפסוק דבלאו הכי זה חצי פסוק ובשו"ת אבני צדק (סיגעט) חיו"ד סי' ק"ב חלק על זה שאי"צ להחמיר

כו. חולה בקריאת שמו"ת

יש שכתבו שחולה פטור משמו"ת וכמו בסוכה שמצטער פטור ואפילו שזה מדאורייתא⁶⁵, ומ"מ יש להשלימו לאחר שנתרפא כדי שלא תהא תורתו של שמו"ת עולה לרקיע חסירה בשנה ההיא⁶⁶. ויש שתמיהו על זה שהרי הפטור בסוכה הוא משום תשבו כעין תדורו ומה השייכות לשמו"ת⁶⁷.

כח. האם מותר לקרוא באמירת שמו"ת שמע ישראל פעמיים

יש שכתבו שבעת שקורא שמו"ת ומגיע לפסוק שמע ישראל לא יקרא פסוק זה לבד שמו"ת אלא יקרא עד ובשעריך ואח"כ יקרא פעם ב'⁶⁸. ויש שלא חששו לדבר⁶⁹.

בזה ובשמו"ת לבושי מרדכי להרה"ק ר"מ וינקלער זי"ע תנינא או"ח סי' ק"ז כתב שרק שמפרש בפרש"י או שאר מפרשים זה מועיל אך לא שיפרש סתם בלשון לע"ז כביסוד ושורש העבודה הנ"ל – ועי' פסק"ת שם – ולמעשה: אלו ואלו דברי אלוקים חיים – ועי' בארחות רבינו ח"א עמ' צ"ז שמרן הסטיפלער זי"ע היה לפעמים לומד בלילה חק לישראל.

⁶⁵ שו"ת הרדב"ז ח"ג סימן תתס"ז, הביאו הרב החיד"א בספרו מחזיק ברכה, או"ח סימן רפ"ה ס"ק ד'.

⁶⁶ כה"ח או"ח סי' רפ"ה ס"ק ט'.

⁶⁷ גליוני הש"ס לר' יוסף ענגיל זצ"ל – ברכות ח' ע"א ד"ה לעולם – כן ציין לי ידידי הבה"ח אהרן הכהן קוליק שיחי'.

⁶⁸ משמרת שלום (קוידנוב) סימן כ"ד סעיף ג'. כן ציין לי הבה"ח אהרן הכהן קוליק שיחי'.

כט. להוציא ס"ת לקריאת שמו"ת
מותר להוציא ס"ת לצורך קריאת שמו"ת.⁷⁰

---

⁶⁹ כן כתב לי הבה"ח אהרן הכהן קוליק שיחי' והוכיח כן מהרבה מקורות ואבמ"ל. והטעם העיקרי הוא משום שביחיד שרי (עי' תוס' ברכות ל"ד ע"א ד"ה אמר) ועוד שקורא מתחילת הפרשה ולא רק את הפסוק הזה, ועוד שקורא בטעמים.

⁷⁰ מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א – קונטרס גם אני אודך ח"ב תשובה ק"ט ליד ידי הגאון ר"ג הכהן רבינוביץ שליט"א

לעילוי נשמת

הרבנית הצדקנית

מדת לאה ע"ה

בת יבלחט"א מרן רבינו

רשכבה"ג הגרי"ש אלישיב שליט"א

ואשת חבר ליבלחט"א

מו"ר עט"ר הגאון הגדול

ר' עזריאל אויערבך שליט"א

נלב"ע ח' סיון תש"ע

ת.נ.צ.ב.ה.

וְלַעִילּוּי נִשְׁמַת וְ
הַאֲשֶׁה הַחֲשׁוּבָה וְהַצַּדִּיקָנִית
מֵרַת חָנָה בִּיֵּלָא הִיִּמְלִיךְ ע"ה
בֵּת יְבִדְלָט"א
ר' יִצְחָק שְׁלֹמָה שְׁלִיט"א
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

הר"ר שלמה ז"ל

בן הר"ר יחיאל ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

